

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΑΡΞΕΙ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ
+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,
ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΤΓΧΩΡΗΣΙΣ
* * *

Ἕμνον εὐχαριστίας ἀναπέμπομεν εἰς τόν ἐν Τριάδι Θεόν, τόν ἀξιόσαντα ἡμᾶς νά φθάσωμεν καί πάλιν εἰς τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, διά νά ἀγωνισθῶμεν τόν καλόν ἀγῶνα τῆς ἀσκήσεως, διά νά στραφῶμεν εἰς τό «ἔν, οὐ ἔστι χρεία» (πρβλ. Λουκ. ι', 42).

Μέσα εἰς ἕνα ἀντιασκητικόν κόσμον, ἐνώπιον τοῦ συγχρόνου ἀποαγιασμοῦ τῆς ζωῆς καί τῆς κυριαρχίας ἀτομοκεντρικῶν καί εὐδαιμονιστικῶν προτύπων, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπιμένει εἰς τήν τεσσαρακονθήμερον περίοδον πνευματικῶν ἀγώνων καί «πανσέπτου ἐγκρατείας» διά τά τέκνα αὐτῆς, ὡς προετοιμασίας διά τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Ἑβδομάδα, τά Πάθη καί τόν Σταυρόν τοῦ Χριστοῦ, διά νά καταστῶμεν θεωροί καί κοινωνοί τῆς ἐνδόξου Ἀναστάσεως Αὐτοῦ.

Κατά τήν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν καλούμεθα νά βιώσωμεν βαθύτερα τήν δημιουργικήν καί σωστικήν Οἰκονομίαν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καί νά μετάσχωμεν ἐναργέστερα εἰς τήν ἐσχατολογικήν ἀναφοράν, κατεύθυνσιν καί ὁρμήν τῆς ἐκκλησιαστικῆς καί πνευματικῆς ζωῆς. Συνειδητοποιοῦμεν τό τραγικόν ἀδιέξοδον τῆς αὐτοσωτηρικῆς ὑψηγορίας τοῦ Φαρισαίου, τῆς σκληροκαρδίας τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ τῆς παραβολῆς τοῦ Ἀσώτου, τῆς ἀναλήτου ἀδιαφορίας διά τήν πείναν, τήν δίψαν, τήν γυμνότητα, τήν ἀσθένειαν, τήν ἐγκατάλειψιν τοῦ συνανθρώπου, συμφώνως πρός τήν εὐαγγελικήν διήγησιν περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως. Προτρεπόμεθα νά μιμηθῶμεν τήν μετάνοιαν καί τήν ταπείνωσιν τοῦ τελώνου, τήν ἐπιστροφήν τοῦ ἀσώτου υἱοῦ εἰς τόν οἶκον τοῦ Πατρός καί τήν ἐμπιστοσύνην εἰς τήν Χάριν Του, τοὺς ποιοῦντας τό ἔλεος πρός τοὺς ἐνδεεῖς, τήν ζωήν τῆς προσευχῆς τοῦ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, τήν ἄσκησιν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου καί τῆς Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, καί ἐνισχυόμενοι διά τῆς προσκυνήσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων καί τοῦ τιμίου Σταυροῦ, νά φθάσωμεν εἰς προσωπικήν συνάντησιν μέ τόν ἀναστάντα ἐκ τάφου ζωοδότην Χριστόν.

Κατά τήν εὐλογημένην αὐτὴν περίοδον ἀποκαλύπτεται μέ ἰδιαίτεραν ἔμφασιν ὁ κοινοτικός καί κοινωνικός χαρακτήρ τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Δέν εἴμεθα μόνοι, δέν

ιστάμεθα μόνοι ενώπιον τοῦ Θεοῦ. Δέν εἴμεθα ἄθροισμα ἀτόμων, ἀλλά κοινωνία προσώπων, διά τὰ ὅποια «εἶναι» σημαίνει «συν-εἶναι». Ἡ ἄσκησις δέν εἶναι ἀτομικόν, ἀλλά ἐκκλησιαστικόν γεγονός καί κατόρθωμα, μετοχή τοῦ πιστοῦ εἰς τό μυστήριον καί τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, ἀγών κατά τῆς φιλαυτίας, ἄσκησις τῆς φιλανθρωπίας, εὐχαριστιακή χρῆσις τῆς δημιουργίας, συμβολή εἰς τήν μεταμόρφωσιν τοῦ κόσμου. Εἶναι κοινή ἐλευθερία, κοινή ἀρετή, κοινόν ἀγαθόν, κοινή ὑπακοή εἰς τόν κανόνα τῆς Ἐκκλησίας. Δέν νηστεύομεν ὅπως ἀτομικῶς ἐπιθυμοῦμεν, ἀλλά ὅπως ὀρίζει ἡ Ἐκκλησία. Ἡ ἀσκητική μας προσπάθεια λειτουργεῖται ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν σχέσεών μας μέ τὰ ἄλλα μέλη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, ὡς μετοχή εἰς τὰ γεγονότα καί τὰ δρώμενα, τὰ ὅποια συγκροτοῦν τήν Ἐκκλησίαν ὡς κοινότητα ζωῆς, ὡς «ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ» (πρβλ. Ἐφεσ. δ', 15). Ἡ ὀρθόδοξος πνευματικότητα εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένη μέ τήν μετοχήν εἰς τήν ὅλην λειτουργίαν τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὅποια κορυφοῦται εἰς τήν Θεῖαν Εὐχαριστίαν, εἶναι εὐσέβεια ἐκκλησιοτραφῆς καί ἐκκλησιοδιάστατος.

Τό στάδιον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς δέν εἶναι περίοδος θρησκευογενῶν ψυχικῶν ἐξάρσεων καί ἐπιφανειακῶν συγκινήσεων. Ἡ πνευματικότης, ἐξ ἐπόψεως Ὀρθόδοξου, δέν σημαίνει στροφήν πρὸς τό πνεῦμα καί τήν ψυχήν, ἡ ὅποια τρέφεται ἀπό μίαν δυϊστικήν ὑποτίμησιν τῆς ὕλης καί τοῦ σώματος. Πνευματικότης εἶναι ὁ διαποτισμός ὀλοκλήρου τῆς ὑπάρξεώς μας, τοῦ πνεύματος, τοῦ νοός καί τῆς βουλήσεως, τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματός μας, ὀλοκλήρου τῆς ζωῆς μας, ἀπό τό Ἅγιον Πνεῦμα, τό ὅποιον εἶναι πνεῦμα κοινωνίας. Πνευματικότης σημαίνει, κατά ταῦτα, ἐκκλησιαστικοποίησιν τῆς ζωῆς μας, ζωήν ἐμπνεομένην καί κατευθυνομένην ἀπό τόν Παράκλητον, πραγματικήν πνευματοφορίαν, ἡ ὅποια προϋποθέτει τήν ἰδικήν μας ἐλευθέραν συνεργίαν, τήν μετοχήν εἰς τήν μυστηριακήν ζωήν τῆς Ἐκκλησίας καί ἔνθεον βιοτήν.

Τιμώτατοι ἀδελφοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Δέν ὑπάρχει γνησία καί ταυτοχρόνως ἄκαρπος πνευματικότης. Ὁ ἀγαπῶν ἀληθῶς τόν Θεόν, ἀγαπᾷ καί τόν πλησίον καί τόν μακράν, καί ὀλόκληρον τήν κτίσιν. Αὐτή ἡ «οὐδέποτε ἐκπίπτουσα» (πρβλ. Α' Κορ. ιγ', 8) θυσιαστική ἀγάπη εἶναι εὐχαριστιακή πρᾶξις, πλήρωμα ζωῆς ἐνταῦθα, πρόγευσις καί ἀλήθεια τῶν ἐσχάτων. Ἡ Ὀρθόδοξος ἡμῶν πίστις εἶναι πηγὴ ἀνεξαντλήτου δυναμισμού, ἰκανώσεως πρὸς ἀγῶνας πνευματικούς, φιλόθεον καί φιλόανθρωπον δρᾶσιν, δαψιλῆ καρποφορίαν ἐν τῷ κόσμῳ ἐπ' ἀγαθῷ. Πίστις καί ἀγάπη ἀποτελοῦν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐνιαίαν καί ἀδιάσπαστον ἐμπειρίαν ζωῆς. Ἡ ἐν τῇ ἀγιοπνευματικῇ κοινωνίᾳ τῆς Ἐκκλησίας βίωσις τῆς ἀσκήσεως, τῆς νηστείας καί τῆς φιλανθρωπίας ἀποτελεῖ φραγμόν εἰς τήν θρησκευοποίησιν καί τήν μετατροπήν τῆς ἐκκλησιογενοῦς εὐσεβείας εἰς ἄγονον ἐσωστρέφειαν καί εἰς ἀτομικόν ἐπίτευγμα.

Τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ πνέει ἀδιαλείπτως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὁ Θεός εἶναι ἀεὶ «μεθ' ἡμῶν» - μαζί μας. Κατά τὰς ἀγίας ἡμέρας τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καλούμεθα νά ἐντείνωμεν τόν ἀσκητικόν ἀγῶνα κατά τοῦ ἐγωτικοῦ φρονήματος, «τῇ προσευχῇ

προσκαρτεροῦντες» (Ρωμ. ιβ', 12), «ἐν ταπεινοφροσύνῃ διάγοντες καί ποιῶντες ἔλεος» (Αββᾶς Πομήν), ζῶντες φιλοκαλικῶς καί οἰκτιρομένως, συγχωροῦντες ἀλλήλους καί ἀσκοῦντες τήν εἰς ἀλλήλους ἀγάπην, δοξολογοῦντες τόν ἀγαθοδότην Θεόν καί εὐχαριστοῦντες διά τās πλουσίας Αὐτοῦ δωρεάς. «Ἴδού νῦν καιρός εὐπρόσδεκτος, ἰδού νῦν ἡμέρα σωτηρίας» (Β' Κορ. στ', 2).

Ἐπί δέ τούτοις, ἐπικαλούμενοι τήν ἄνωθεν ἐνίσχυσιν διά νά ὑποδεχθῶμεν ἅπαντες, πόθῳ ζέοντι καί εὐφροσύνως, τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Τεσσαρακοστήν καί εὐχόμενοι «εὐδρομον τό τῆς νηστείας στάδιον», ἀπονέμομεν εἰς τούς τιμιωτάτους ἐν Χριστῷ ἀδελφούς καί τά ἀνά τήν οἰκουμένην προσφιλή τέκνα τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τήν Πατριαρχικήν ἡμῶν εὐλογία.

Ἁγία καί Μεγάλη Τεσσαρακοστή, βιη΄
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρός Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν β.